

Структура, ступені, стандарти, якість вищої освіти

В.Луговий

I. Ідентифікація, система вищої освіти (1)

Концепція закону

Ідентифікація вищої освіти:

- на базі **повної** середньої освіти (рівень 3 МСКО)
- наявність **дослідницько-інноваційного** компонента (на відміну від рівня 4 МСКО – післясередньої невищої освіти) – *«буква і дух»*
- початок **від рівня 5** МСКО

I. Ідентифікація, система вищої освіти (2)

Концепція закону

Стаття 11, пункт 1

«1. Систему вищої освіти становлять:

- 1) вищі навчальні **заклади** всіх форм власності;
- 2) **рівні** та **ступені (кваліфікації)** вищої освіти;
- 3) **галузі** знань і **спеціальності**;
- 4) освітні і наукові **програми**;
- 5) **стандарти** освітньої діяльності та стандарти вищої освіти;

...»

I. Ідентифікація, система вищої освіти (3)

Наявність дослідницько-інноваційного компонента (Стаття 1, пункт 1, підпункт 7):

«7) вищий навчальний заклад – окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, **проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність**, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей;»

I. Ідентифікація, система вищої освіти (4)

Наявність дослідницько-інноваційного компонента (Стаття 28, пункт 1, підпункт 3):

«3) **коледж** – галузевий вищий навчальний заклад або структурний підрозділ університету, академії чи інституту, що провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям ступенів молодшого бакалавра та/або бакалавра, **проводить прикладні наукові дослідження.**»

I. Ідентифікація, система вищої освіти (5)

Наявність дослідницько-інноваційного компонента (Стаття 65, пункт 1):

«1. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у вищих навчальних закладах є невід'ємною складовою освітньої діяльності і провадиться з метою інтеграції наукової, освітньої і виробничої діяльності в системі вищої освіти.»

II. Рівні, ступені та кваліфікації (1)

Концепція закону

Відповідність рівнів вищої освіти:

- рівням **МСКО** (5, 6, 7, 8, 8+)
- **Болонським** циклам (короткий, 1, 2, 3, 3+)
- рівням **НРК** (5, 6, 7, 8, 9)

II. Рівні, ступені та кваліфікації (2)

Рівні вищої освіти (Стаття 5, пункт 1):

початковий (короткий цикл)	– 5 рівень НРК
перший (бакалаврський)	– 6 рівень НРК
другий (магістерський)	– 7 рівень НРК
третій (освітньо-науковий)	– 8 рівень НРК
науковий	– 9 рівень НРК

II. Рівні, ступені та кваліфікації (3)

Концептуальні зміни:

виведення рівня «молодшого спеціаліста» –
4 рівня МСКО, НРК
натомість введення рівня «молодшого бакалавра» –
5 рівня МСКО, НРК

доповнення вищих рівнів:

3-го (освітньо-наукового) – 8 рівня МСКО, НРК,
(«*ДОКТОРСЬКОГО*»)
наукового – 8+ рівня МСКО,
9 рівня НРК
(«*ПОСТДОКТОРСЬКОГО*»)

II. Рівні, ступені та кваліфікації (4)

Стаття 5, пункт 2, абзац 1:

«Здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної **освітньої** (освітньо-професійної чи освітньо-наукової) **або наукової програми**, що є підставою для присудження відповідного **ступеня** вищої освіти:»

II. Рівні, ступені та кваліфікації (5)

Ступені вищої освіти (Стаття 5, пункт 2):

- молодший бакалавр
- бакалавр
- магістр
- доктор філософії
- **доктор наук**

II. Рівні, ступені та кваліфікації (6)

Ступені вищої освіти (Стаття 5, пункт 2):

Молодший бакалавр – освітньо-професійний ступінь початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти, присуджується за виконання освітньо-професійної програми обсягом 90-120 кредитів ЄКТС

Бакалавр – освітній ступінь першого рівня вищої освіти, присуджується за виконання освітньо-професійної програми обсягом 180-240 кредитів ЄКТС

II. Рівні, ступені та кваліфікації (7)

Магістр – освітній ступінь другого рівня вищої освіти, присуджується за виконання освітньої програми – **освітньо-професійної** обсягом 90-120 кредитів ЄКТС або **освітньо-наукової** обсягом 120 кредитів ЄКТС

Доктор філософії – освітній і водночас перший науковий ступінь третього рівня вищої освіти, присуджується за виконання освітньо-наукової програми та публічний захист дисертації у спеціалізованій вченій раді. Строк підготовки – 4 роки. Обсяг освітньої складової – 30-60 кредитів ЄКТС

II. Рівні, ступені та кваліфікації (8)

Доктор наук – другий науковий ступінь **наукового рівня вищої освіти**, присуджується за *(виконання наукової програми та)* публічний захист дисертації у спеціалізованій вченій раді

II. Рівні, ступені та кваліфікації (9)

(За МСКО «ступінь» – назва «кваліфікації» на рівнях вищої освіти)

Кваліфікація (Стаття, пункт 1, підпункт 12)

«12) **кваліфікація** – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів освіти, що засвідчується відповідним документом про освіту;»

II. Рівні, ступені та кваліфікації (10)

Відповідно до **типу (орієнтації)** освітньої, освітньо-наукової програми (академічного чи професійного спрямування) набуті кваліфікації (ступені) можуть бути **академічного або професійного (прикладного) типу** згідно з МСКО.

II. Рівні, ступені та кваліфікації (11)

Стаття 32, пункт 2, підпункт 3

«2. Вищі навчальні заклади мають рівні права, що становлять зміст їх автономії та самоврядування, у тому числі мають право:

...

3) обирати **типи** програм підготовки бакалаврів і магістрів, що передбачені **Міжнародною стандартною класифікацією освіти;**»

II. Рівні, ступені та кваліфікації (12)

Стаття 36, пункт 2, підпункт 8

«2. Вчена рад вищого навчального закладу:

...

3) затверджує **освітні програми** та навчальні плани для кожного рівня вищої освіти та спеціальності;»

III. Галузі знань і спеціальності (1)

Розділ XV. Прикінцеві та перехідні положення, пункт 5, підпункт 1

«5. Кабінету Міністрів України:

1) протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом забезпечити затвердження центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки **єдиного переліку галузей знань**, який повинен поєднати чинні переліки **галузей освіти та науки**, виділивши «Богослов'я» в окрему галузь знань;»

III. Галузі знань і спеціальності (2)

Розділ XV. Прикінцеві та перехідні положення, пункт 6

«6. Національному агентству із забезпечення якості вищої освіти зобов'язується протягом шести місяців з дня його утворення сформулювати і подати на затвердження центральному органу виконавчої влади у сфері освіти і науки **єдиний перелік спеціальностей** на засадах поєднання чинного переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах, з чинним переліком спеціальностей, за якими проводиться захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук і доктора наук, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань, взявши за основу останній. При цьому **чинні спеціальності вважати спеціалізаціями**, які розробляються та затверджуються безпосередньо вищими навчальними закладами і не підлягають затвердженню державними органами.»

III. Галузі знань і спеціальності (3)

Стан розроблення:

МОН утворено робочу групу;

НАПН України запропоновано проект:

- галузей знань **30** (Педагогіка і психологія, № 3, 2014);

- спеціальностей **80+** (Сайт НАПН України), що відповідають **МСКО-2013**: галузі освіти і підготовки.

IV. Якість вищої освіти (1)

Стаття 1, пункт 1, підпункти 23 і 24:

«23) якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до **стандартів** вищої освіти;

24) якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами **якісної вищої освіти** та сприяє **створенню нових знань**.»

IV. Якість вищої освіти (2)

Стаття 10, пункт 3:

«3. Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

- 1) обсяг **кредитів** ЄКТС ...;
- 2) перелік **компетентностей** випускника;
- 3) нормативний зміст підготовки ... в термінах **результатів навчання**;
- 4) форми **атестації** здобувачів вищої освіти;
- 5) вимоги до наявності **системи внутрішнього забезпечення якості** вищої освіти;
- 6) вимоги **професійних стандартів** (у разі їх наявності)»

IV. Якість вищої освіти (3)

Стаття 16, пункт 1:

«1. Система забезпечення якості вищої освіти в Україні складається із:

- 1) системи ... **внутрішнього** забезпечення якості...;
- 2) системи **зовнішнього** забезпечення якості ...;
- 3) системи забезпечення якості діяльності **Національного агентства** із забезпечення якості вищої освіти із **незалежних установ** оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.»

IV. Якість вищої освіти (4)

Стаття 17, пункт 1:

«1. Національне агенство ... є постійно діючим **колегіальним органом**, уповноваженим цим Законом на реалізацію державної політики у сфері забезпечення якості вищої освіти.»

Розділ V «Забезпечення якості вищої освіти» відповідає **Стандартам і рекомендація щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти.**

IV. Якість вищої освіти (5)

Стаття 1, пункт 1, підпункт 15

«15) ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною **спеціальністю** на певному **рівні** вищої освіти відповідно до **стандартів** освітньої діяльності;»

Стаття 24. Ліцензування освітньої діяльності

IV. Якість вищої освіти (6)

Стаття 1, пункт 1, підпункт 4

«4) акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності вищого навчального закладу за цією програмою на предмет:

відповідності **стандарту** освіти;

спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання;

досягнення заявлених у програмі результатів навчання;»

Стаття 25. Акредитація освітньої програми

Дякую за увагу!

Ваші запитання?